

II. 6286 - 1941. I. 28. - kérés - nyilv.,
II. 6404 - nyugs - politika pít;
6451. - politika pít - nyilv.
6521. - 1941. I. 25 - kérés - nyilv.

Ujirongdány, János m; 1918. I. 26. - ref.

Avatási ábrist: 100/1941-42.

Rile

Rep: 12/26.

A DEBRECENI M. N. R. TISZA ISTVÁN TUDOMÁNYEGYETEM
JOG- ÉS ÁLLAMTUDOMÁNYI KARA.

90. 1941 / 1942 szám.

Érk: 1941 évi szeptember hó 25.n.

Eldírat:

drb. melléklet. Utóirat:

Próbák kiadatok:

Dr. Kovács Andor

" Székely Zoltán

professzor matematik.

Debrecen 1941. szept. 25-én.

Jacsi Gy.
e. i. d. k. n.

Ugyanazon $T_0 = \text{egyhangú}$.

IX/25

Kovács

Kovács Andor

D. IX/26
y. i. d. k. n.

ÖSSZEHASONLÍTÁS AZ 1843. ÉVI BÜNTETŐJOGI
JAVASLAT ÉS AZ 1878:V. T.-C. ANYAGI JOGI
RENDELKEZÉSEI KÖZÖTT.

Doktori értekezés a ma-
gyar büntetőjog tárgy-
köréből.-

Irta:

Lakatos László

Debrecen, 1941.-

A 2343

Összehasonlítás az 1843. évi büntetőjogi javaslat
és az 1878:V. t. c. anyagi jogi rendelkezéseiközött.

Ha a Deák-féle javaslat és a BTK. között párhuzamot akarunk vonni, nem lesz érdektelen előbb visszpillantást tenni a régebbi magyar kodifikációs törekvéseknek két - a 43.-iki javaslatot közvetlen megelőző-alkotására: az 1792. évre és az 1827. évre. Az 1792. évi javaslat a felvilágosodás korának szülötte. A felvilágosodás eszmeáramlata a büntetőjogot sem hagyta körén kívül és az egyenlőség és szabadság eszméi nyomot hagynak a javaslatban is. A szabadság hatályosabb védelmét mutatja a 92.-iki javaslatban a bűncselekmények törvényes fogalmának meghatározottsága, amely fontos részben a polgárok számára azért, hogy magatartásukat előre a kötelező normákhoz

tudják alkalmazni, részben a bíróra nézve, hogy a törvényben előre meghatározott büncselekményre nézve kimérhesse a megfelelő büntetést. Az egalitás jelszavának visszhangja a javaslatban az, hogy a büntetés kiszabása tekintetében nem ismer rendi különbséget. A javaslat - sajnos - nem lett törvény. A politikai viszonyok változása folytán nem került az országgyűlés elé.

Az 1827.-iki javaslat viszont már a feakcionárius irány terméke. A rendi különbség újra kiéleződik s a javaslat külön szabályozza a nemesek elleni eljárás menetét. A halálbüntetés alkalmazását tágítja és szigorítja a büntetések végrehajtási módját is. A felvilágosodás eszméitől megrettent kor alkotása az alkotmány megerősítésére s visszaesés a megelőző javaslattal szembe.

A Deák-féle javaslat már a mai korbeli büntetőjogi gondolkodás alapelveit is kielégíti. A nemzeti hagyományokra való tekintet mellett a korabeli kriminálpolitikai ujitásokat is figyelembe vesz és hozzáidomítja azokat a magyar szellemhez. Mittermaier szerint a javaslat koralegelőrehaladottabb és legeredetibb alkotása. Benne Deák, mint Fayer megjegyzi Anyaggyűjteményében, az élő magyar büntetőjogi tradíciónak határozott alakot adott. Sajnos azonban e javaslat sem vált törvénnyé, mert a felsőbb tábla a halálbüntetés eltörlése miatt visszaküldte az alsóhoz, ez pedig mereven kitartott eredeti álláspontja mellett.

A javaslat 1. §.-a a bűncselekmény legális definíciója ép úgy, mint a modern bünte-

tőtörvénykönyvekben. A javaslat bizottsági tárgyalásán idevonatkozólag azt jegyezték meg, hogy ez az 1.§. habeas corpus acta a polgárok biztosítására az önkény ellen. A javaslat szövegezése a büntetőtörvénykönyv hatálya alá tartozó személyek tekintetében megegyezik a BTK.-ével. Nagy vita volt a javaslat tárgyalása alkalmából a katonai és papi személyeknek a büntetőjoghatósága tekintetében. A javaslat eredeti szövege ugyanis a katonákat személyükre nézve teljesen kivette a civil joghatóság hatásköréből és saját joghatóságuk alá helyezte őket. A tárgyalás alkalmával több követ szót emelt ezen rendelkezés ellen azon oknál fogva, hogy a katonai hatóságok - a tapasztalat szerint - nem mindig torolják meg kellőképpen a katonai egyéneknek kihágási cselekményeit

és polgári személyek sérelmére elkövetett deliktumait. Valóban állt e megállapítás azokban az időkben, mikor hazánkban idegen nemzetiségű katonákból álló hadsereg állomásozott. A felszólalások alapján a javaslat 2. §.-ának II. bekezdését úgy módosították, hogy a katonai személyek csak fegyelmi ügyekben és háboru esetén tartoznak a katonai bíróság alá, egyéb esetben a köztörvények és polgári bíróság elébe tartoznak. A papság számára többen - hivatkozva annak régi privilégiumaira szintén önálló büntető joghatóságot kívánt számos felszólaló a javaslat tárgyalása folyamán. Ezt azonban nem kapták meg.

A kiadatás szempontjából a javaslat a principium universale alapján áll, azonban a kiadatást nem ismeri, mondván: " Más ország közhatal-

mának senki elítélés vagy megbüntetés végett ki nem adathatik, habár a büntettet külföldön követte volna is el. / 4.§. /

A II. fejezet a büntetések ne-
meit, azok alkalmazását és átváltoztatását tár-
gyalja. A javaslat a halálbüntetést nem ismeri.
Ebben az időben is nagy probléma volt a bünte-
tőjogászok, szociologikusok és teológusok kö-
rében, hogy van-e joga az államnak halállal
büntetni vagy nincs. Nagy vita volt erről is
a tárgyalás folyamán és a pro- és kontra érve-
ket nagy felkészültséggel és nagy számmal hoz-
ták fel a szónokok. A probléma végleges megol-
dásához eljutni lehetetlenség s csak azt emli-
tem fel a történeti hűség kedvéért, hogy a ja-
vaslat készülésének időpontjában a halálbüntetés

egyetlen európai országban sem volt törvényileg hatályon kívül helyezve. A leghelyesebb e kérdésben Angyal professzor álláspontja, ki a problémát kulturkérdésnek minősíti s durva erkölcsü, vagy bármikból kevésbé konszolidált viszonyok közt élő társadalmakban nem tartja oly könnyen nélkülözhetőnek, mint a magas kulturájú s normálisan szocializálódott népnél. A megoldás illetén módon azért a leghelyesebb, mert háborús világban, vagy egyéb rendkívüli események bekövetkeztekor a fokozottabb védelmi igény megkívánja a halálbüntetés alkalmazását és ilyenkor humanitárius szempontból nem mondhatunk le róla. A BTK. büntetései között szerepel a halálbüntetés, azonban nem abszolút büntetésként.

A szabadsávesztés büntetési rendszer egyszerű. 3 féle szabadságvesztési büntetés van:

az életfogytig tartó rabság, a határozott ideig tartó rabság és a fogság. Az életfogytig tartó rabságot csak a törvényben taxative felsorolt bűncselekmények elkövetésének esetében lehet kiszabni. Ezek: a gyilkosság legsúlyosabb esetei /javaslat 110. §.: testvér- vagy rokonölés, rablási vagy örökségelnyerési célzattal történő ölés, bérgyilkosság, mérgezés és orgyilkosság, több ember megölése, visszaesés/, a párviadal esetében, ha az egyik fél a másikat orozva fosztja meg életétől /175. §./, gyújtogatás esetén, ha az okozott tűz folytán valaki meghalt vagy halálosan megsérült; ha többben szövetkezve erőszakosan gyújtogattak; ha rablás, lopás vagy gyilkosság céljából történt a gyújtogatás; ha a tűz oltására szolgáló eszközöket a gyújtogató eltávolította,

vagy megrongálta; ha közveszély alkalmával követett el gyújtogatást; ha oly épület közelébe történt a gyújtogatás, melyben nagyobb mennyiségű puskapor szokott felhalmozva lenni; ha a gyújtogató visszaeső, /391.§/ erőszakos nemi közöszlész esetében, ha a sértett nőszemély 14 évesnél fiatalabb volt és a közöszlész folytán életét vesztette, vagy ha az elhalt sértett a tettesnek egyenes ágon rokona, /204.§./ vizáradás okozása esetén, ha valaki ebből kifolyólag életét vesztette, /402.§.e./, ragályos betegség terjesztésének azon esetén, mikor valaki a tettes cselekménye következtében meghalt. / 406. §. / A rabság büntetésének maximuma 24, a fogságé 1 év. E két büntetésnek minimuma nincsen törvényileg meghatározva, hanem az ítélő bíró a körülménnek mérlegeléséből

maga határozza meg a kiszabandó büntetés minimumát. Korrekcionalizáció itt is van. A javaslat 20.-ik §.-a szószerint megegyezett a BTK. 92. §.-ával mondván, " Azon büntetteknel, melyeket a törvény rabsággal rendel büntetni, rabság helyett fogsági büntetést csak akkor rendelhet a bíró, ha a fennforgó körülmények annyira enyhítik a beszámítást, hogy azokhoz képest a leg-
rövidebb ideig tartó rabság is felettébb súlyos büntetés volna." Megjegyzendő az is, hogy a javaslat szemben a BTK. trichotomikus felosztásával, a bichotomikus felosztást követi, mivel a bűncselekményeket súlyuk szerint csak két kategóriára osztja: büntettekre és kihágásokra.

A javaslat büntetésnemei között szerepel a közhivatalnak ítélet által kimondott

elvesztése is. Ez abszolút büntetés akkor, ha a törvény elrendeli, hogy a tettes közhivatalából mindenesetre elmozdítottassék illetőleg attól megfosztassék. Például a javaslat 484. §.-a így hangzik. " Azon köztisztviselő, aki hivatalos hatáskörével vagy azzal fenyegetésekkel másétől valamit kizsarol, hivatalától minden esetben megfosztandó". Enyhítő körülmények esetén a közhivatal elvesztése helyett a javaslat 26-27. §.-ai alapján dorgálás szabható ki. A BTK. büntetési rendszere szerint a hivatalvesztés mellékbüntetés, melynek kiszabása kötelező vagy fakultatív, fakultatív esetén azonban nincs helyette olyasfajta intézkedés, mint a BTK. javaslat dorgálása.

A pénzbüntetés a javaslatban kétféle módon szerepel : mint főbüntetés és mint a

sértettnek fizetendő kártalanítási díj. A BTK. a sértett fél kártalanítását elvileg nem zárja ki, azonban a kártalanítási díjat 3 esetet kivéve / BTK. 198, 292, 311, §./ nem a büntetőbíró szabja ki, hanem annak érvényesítése polgári peruttra tartozik és a polgári perben a büntetőbírói ítélet csak preindicium. E tekintetben a javaslata régi magyar jog alapján oly előrehaladott álláspontra helyezkedett, mely felé még mai is csak erőszakkal törekszünk. A személy elleni ~~elleni~~ elkövetett deliktumoknál kötelezővé teszi a bíróra, hogy a büntetésen kívül pénzbeli díjat is ítéljen meg a sértett részére. A személy ellen erőszakkal elkövetett bűncselekményekre a régi magyar jog ismerte a hatalmaskodási díjat és mint Fayer megjegyzi, kétségtelennek vehetjük, hogy kodifikátoraink a

hatalmaskodási díjnak megfelelő intézményt akarnak a pénzbeli díjjal behozni. A pénzbeli díj összegének tekintetében a javaslat úgy rendelkezik, hogy az összeg megállapításának tekintetében a bíró figyelembe tartozik venni 1./a sértett 2./ a tettes anyagi helyzetét, és annál magasabb összegben kell kiszabja a kártalanítási összeget, minél szegényebb volt a sértett és minél vagyonosabb a tettes. Ma úgy áll a helyzet, hogy a bíróság - jogszabály és Kuria döntvény hiányában - csak a sértett anyagi helyzetét veszi figyelembe, a tettes anyagi helyzete figyelmen kívül marad. Az így megállapított kártalanítási összeg nélkülöz egy igen jelentős ellenmotiváló tényezőt, az újabb bűncselekménytől való visszatartás motiváló tényezőjét s a II. büntető-

novella alapján per analogiam a kártalanítási díjra is ki lehetne mondani, hogy oly összegben kell megállapítania az eljáró bíróságnak, hogy a sértettnek nyújtandó teljes kárpótláson kívül a tetteért újabb bűncselekmény elkövetésétől minél erősebben visszatartsa.

A szabadságvesztést helyettesítő pénzbüntetést a javaslat, ép úgy, mint a BTK., nem ismeri, mert ezt csak a II. büntetőnovella honosította meg.

A dorgálás a legenyhébb büntetési neve a javaslatnak. Helyt foghat fogság helyett a 21. §, alapján és a köztisztviselői büntettek enyhébb eseteiben. A BTK. ezen büntetésnemet egyáltalán nem ismeri, csupán az I. büntetőnovella értékesítheti a felelősségre vonható fiataalkorúak

szociáletikai megjavítására.

A javaslat 14. §.-a így hangzik:

" A büntetéseknek még magukban becstelenítő következtetések nincsenek s törvényes hatásuk hosszabb időre nem terjedhet, mint amennyire a bírói ítélet határozottan kimondja. " A régi magyar jog magas etikai színvonalát fejezi ki ez a tétel is Deák fogalmazásában. A büntetés egy magában nem becstelenítő és a bűnös előtt nyitva áll az út a tisztességes társadalomba való visszatérésre, hiszen a büntetőjog főcélja nem a büntetés, hanem a javítás. Ha nincs rehabilitáció, akkor az a legnagyobb baj, hogy aki egyszer bármily csekély bűncselekményt követett is el, az a " prius " nyilvántartása miatt állandóan meg van bélyegezve és mivel a tisztességes dol-

gozó társadalom kiközösíti magából, kénytelen a körülmények hatása alatt újabb bűncselekményeket elkövetni. A legújabb rehabilitációs törvényünk sem megy olyan messzire, mint a Deák-féle javaslat, mert csak a birói rehabilitációt ismeri.

A javaslat III. fejezete a szándékosságról és a vétkes vigyázatlanságról szól. Kijelenti elsősorban, hogy bűncselekményt elkövetni csak szándékosan vagy gondatlanságból lehet. A javaslat adja a vétkes vigyázatlanság definícióját a 41. §.-ban így.: " Ha valamely cselekvésből vagy valamely kötelesség elmulasztásából jogsértés származik, melyet a cselekvő, vagy elmulasztó épen nem szándékol, de köztapasztalásnál vagy különös tárgyi ismerténél fogva előre láthatott és kikerülhetett volna, amiatt a törvény-

szabta esetekben vétkes vigyázatlanság tekintetéből fog büntettetni." A BTK. a gondatlanság le-
gális definícióját nem adja. A javaslat 42. §.-a
taxative felsorolja a súlyosan vétkes vigyázat-
lanság eseteit. Ide van sorolva a luxuria és az
ipari culpa is. A részegségből is megemlékezik a
fent említett paragrafus 7. bekezdése, mondván,
"Midőn a sértést okozó oly körülmények között,
melyek figyelmét különösen megkivánták, megrésze-
gedett." A részegség itt, mint a gondatlanságot
súlyosabbá tevő körülmény szerepel, egyéb hatásai
inkább a beszámítás probléma körében tartoznak.

A bűncselekményt mint a törvényes
fogalmat betöltő tényálladékot, hosszmetszetben
szemlélve a javaslat négyes felosztást csinál.
Ismer előkészületet, kísérletet, bűnkezdést és

véghezvitt cselekményt. Az előkészületi cselekményt a javaslat csak akkor rendeli büntetni, ha az a cselekmény, melyet a tettes addig, míg a véghezvitel vonalát át nem lépte, elkövetett, szintén büntetendő. / 47. §. / A javaslat tárgyalása alkalmával vita folyt arról, hogy az előkészületi cselekmény büntetlenül hagyása kriminálpolitikai szempontból nem káros-e. Egyes felszólalók szerint az előkészület büntetlenül hagyása arra serkentené a bűnözőt, hogy sikertelenség esetén ismételtetett. A ma uralkodó helyes felfogás szerint az előkészület nem büntetendő, csupán kivételkép, a jogtárgy magas értékére vagy az előidézett veszély nagyságára való tekintettel a törvény sui generis deliktummá minősít némely előkészületi cselekményt. Bűnkezdés alatt érti a javaslat az oly cselekvést

vagy mulasztást, mely szándékosan és egyenesen a célbavett büntett véghezvitelére volt a tettes által irányozva. / 46. §. / A javaslat kísérlet definíciója annyiban eltér a BTK.-tól, hogy befoglalja a kísérlet törvényes fogalmába a megakadályoztatás elemét is. Megakadályoztatás alatt az eredménynek a cselekvő akaratán kívül eső okra visszavezethető elmaradása értendő. E meghatározás nem helyes, mert mint Angyal mondja, "a kísérlet fogalmát illetően irreleváns, mily okból maradt el az eredmény." Ha az eredmény csak vétlenségből, tehát a tettes akaratán kívül álló okból marad el, az ép olyan kísérlet, mintha az eredmény a tettes akarata folytán nem következik be, legfeljebb ez utóbbi esetben a kísérletnek a büntethetősége van kizárva. Bevégezett az a bűncselekmény, amely a törvényes tényálladékot

teljesen betölti. / 46.§. /b

A részességről szóló fejezet a következő részességi alakzatokat ismeri: felbujtás, bünszövetség és bünsegély. A felbujtót a javaslat bünszerzőnek tekinti. /50. §. / A felbujtó fogalmát a javaslat, szemben a BTK. 69. §.-ának I. bekezdésében található lakonikus rövidségű definíciójával, részletesen körülírja. Az 51. §. szerint: felbujtó az, aki büntett elkövetésére valakit 1./ szóval vagy írásban; 2./ bérrel vagy jutalom ígérettel; 3./ erőszakkal vagy fenyegetéssel; 4./ tőle függő egyénnek adott parancssal, világosan és egyenesen felszólít és rávesz. Két utóbbi módoszat a mai felfogás szerint nem is annyira a felbujtás, hanem a közvetett tettesség fogalmi körébe tartozik. A javaslat tárgyalása

alkalmával e problémánál két jelentős kérdés merült fel. Az egyik az volt, hogy a felbujtásnak határozott büncselekményre kell-e vonatkoznia vagy nem. Erre vonatkozólag a helyes megoldás az, hogy a felbujtásnak meghatározott cselekményre kell irányulnia, individuálizáltnak kell lennie /Anagyal/, de a jogi precizitás nem szükséges, elég ha mindketten ugyanazt értették. A 3. és 4. alatt említett felbujtási alakzatok a mai felfogás szerint nem annyira a felbujtás, mint a közvetett tettség fogalmi körébe tartoznak. A szövetséggel részletesen foglalkozik a javaslat. Mittermayer kérte a javaslatot előkészítő bizottság tagjait, hogy töröljék a szövetségről szóló részeket, de a bizottság - mint Pulszky írja - a rabló világ elleni küzdelem fontossága miatt fenntartotta.

A jelenlegi felfogás szerint a bünszövetség lényegileg csak előkészület s csak sui generis deliktumként büntethető kivételkép /BTK. 132.§./, ha a szövetség tagjai elkövettek bűncselekményt, az egyes közreműködők a részesség szabályai szerint, mint társtettesek, vagy bűnsegédek bűnhődnek. A bűnsegédre vonatkozó rendelkezések meg-egyeznek a BTK. 69. §.-ának rendelkezéseivel. A feljelentés elmulasztásának büntetése tekintetében a javaslat disztinguál. A 71. §. szerint a feljelentés elmulasztása a készülő büntettről csak az esetben esik büntetés alá, ha a fel nem jelentés bérrel vagy jutalommal való megvesztegetés miatt nem történe meg, vagy ha a feljelentés a készülő büntettről tudomástszerzettnek hivatali kötelessége lett volna. Egyéb esetben a feljelentés elmulasz-

tását csak oly esetben rendeli büntetni a javaslat 72. §.-a , ha a különös rész a fel nem jelentést sui generis bűncselekménynek minősíti. A 71. §.-nak megfelelő törvényhely a BTK.-ban nincsen.

Nem számítható be a bűncselekmény annak, aki a cselekmény elkövetésekor őrült, betegség miatt akaratának szabad elhatározásában megzavart, tompaelméjű, siketnéma, vis absoluta vagy compulsiva alatt végszükségben cselekvő volt, vagy aki jogos önvédelemből cselekedett. A vétlen önvédelemmel kapcsolatban a javaslat megkívánja a proporcionalitást. A BTK. ezt explicite nem kívánja meg, implicite azonban azon mondatával, hogy a " jogos védelem határainak félelemből ... való áthágása nem büntettetik", mégis csak beszél a jogos védelem határainról, tehát ismer proporciona-

litást, mint Irk Albert mondja - erkölcsi posztulátumát annak, hogy csekélyebb jogi érték megmentéséért ne pusztuljon el nagyobb jogi érték. A 79. §. a háboruban ellenség ellen elkövetett bűncselekmények büntetlenségéről szól, amennyiben azok a hadi szabályok által megengedettek. A gyermekek /12 éven aluliak/ által elkövetett bűncselekmények miatt vád nem emelhető, sem törvényszabta büntetés nem mérhető ki. Érdekes az a rendelkezés, hogy a büntetett gyermekeknek szülője vagy felügyelője által végzett megfenyítését a hatóság ellenőrzi. /javaslat 80. §./ Ezen rendelkezést a fiatalok irányában alkalmazható biztonsági 1908: XXXVI. t. c. sem ismeri és így a szülő vagy gyám hanyagsága illuzóriussá teheti a bíróság intézkedését. A javaslat szellemében ennek lehetősége ki van zárva.

A javaslat a súlyosbító és enyhítő körülményeket taxative sorolja fel. A BTK.-ban ilyen felsorolás sem taxative, sem exemplificative nincs. A BTK. különös része helyenként, - a cselekmény körülményeihez képest - súlyosabban vagy enyhébben értékel bizonyos egynemű cselekményeket. A részegséget általában enyhítő körülménynek veszik, de csak akkor, ha a tettes szándéktalanul részegedett meg, mert ha egyébként is részeges a tettes, vagy pusztán azért részegedett meg, hogy magát a büntetetre jobban felfüggesztse, a részegség a beszámítást nem enyhíti. Az itt érintett álláspontot teszi magáévá Angyal professzor tervezetének 14.-ik §.-a is annak a hozzátételével, hogy az alkoholista büntetésekkal szemben megfelelő biztonsági intézkedéseket kíván foganatosítani. A mai felfogás szerint a súlyosbító és enyhítő körülmények taxációja nem

szükséges. Helyesebb ezek megállapítását az ítélő bíróra bízni, aki a törvény szelleméből, a tettes egyéniségéből és a közvélemény állásfoglalásából a konkrét esetben meg fogja találni a cselekményre kimérendő büntetés helyes mértékét.

Ha a súlyosbító és enyhítő körülmények taxációját nem is tartjuk ma a legcélravezetőbbnek, nagy mértékben helyeselnünk kell azonban a visszaesésnek az általános részben való szabályozását./Javaslat VII. fejezet./ A javaslata recidiva specialis alapján súlyosabb büntetéssel sújtja azokat, akik oly büntettet, amelyért már büntetve voltak, újból elkövetnek. Ez az álláspont nagyon helyes a társadalom védelmi szempontjából. Azok, akik büntetésük kitöltése után sem tudnak, vagy akarnak a tisztességes társadalomba

beilleszkedni, szigorubban büntetendők, mert a másodszor is esetleg ugyanolyan mértékkel kimért büntetés ~~értet~~^{ért}etőleg nemhogy visszatartó motivumként hatna, hanem egyenesen újabb bűncselekmény elkövetésére ösztönözne. A BTK.-ban a visszaesés a különös részben az egyes bűncselekményeknél ötletszerűleg van értékelve, hol egyszeri, hol kétszeri visszaesést kívánva meg a súlyosabb büntetés kiszabásának feltételéül. A javaslat idevágó rendelkezéseit összevetve a 14. §.-~~al~~ láthatjuk, hogy a javaslat szerzői teljesen megértették a büntetőjog célját és a célhoz vezető helyes eszközöket is felismerték, mert egyfelől a javulni szándékozó előtt nyitva hagyták a megjavuláshoz vezető utat a becstelenítő utókövetkezmények kizárásával, másfelől a visszaesőkkel szemben alkalmazandó su-

lyosabb büntetés alkalmazásával az általános társadalmi védelem lehetőségét segítették elő.

Az elévülésre vonatkozólag a javaslat 97.§.-két konjunktíve fennforgó feltételt kíván meg: 1./ hogy a bűnös ne kövessen el az elévülési idő alatt újabb bűncselekményt; 2./ hogy az okozott kárt a sértettnek tehetségéhez mértén megtérítse. Ezen feltételek megkívánása az elévüléshez fűződő jogkövetkezmények beállásához igen helyes. Az elévülés kizárja a büntetést, viszont a büntetlenséget csak az érdemli meg, aki további életével bizonyítja azt, hogy bűncselekménye csak ballépés volt és ő nem veszélyezteteti újból a társadalom rendjét bűncselekmények elkövetésével, sőt javuló szándékát azzal is megmutatja, hogy a sértettet tehetségéhez mértén

kárpótolja. A BTK. az elévüléshez az időmuláson kívül semmit sem kíván és csak helyteleníthető, hogy a javaslatban felsorolt feltételeket nem kívánja meg az elévüléshez s hogy e kérdést megnyugtatóan azóta sem szabályozta egy törvény sem, habár jogtudósaink már régóta hangoztatják ennek szükségességét. Az életfogytiglan tartó rabság büntetése nem évül el.

A kegyelmezésre vonatkozólag kimondja a javaslat 105. §.-a, hogy az a királyi Felség joga. A kegyelmezésről a javaslat tárgyalása alkalmából, mikor afelől volt vita, hogy a király kegyelmezési joga nem veszélyezteti-e az igazságszolgáltatás egyöntetűségét, nagyon helyesen jegyezte meg Zsedényi, Szepes vármegye követe, hogy az nem más, mint az általános törvénynek egyes esetekre nézve szükségesnek talált méltányossággali mege-

gyeztetése. Az abolíciót a javaslat kifejezetten eltörli a felségsértési és a hűtlenségi deliktumok kivételével és csak az adgráciációt tartja meg a kegyelmezési módok közül.

A különös rész az ölési és a testi sértési deliktumok felsorolásával kezdődik. Az ölési cselekmény kétféle lehet: gyilkosság és szándékos emberölés. A gyilkosságot a BTK. 278.§.-val megegyezően definiálja a javaslat 108. §.-a. A szándékos emberölés fogalmi kéllékei 1./ az indulatos felgerjedés 2./ a felgerjedésben tüstént való végrehajtás. A BTK. ennyire nem precizirozza a szándékos emberölés törvényes fogalmának kéllékeit, csupán annyit kíván meg, hogy a tettes a szándékát ne fontolja meg előre. A felindulásban elkövetett ölést csupán enyhébben bünteti.

Részletesebb szabályokat állít fel a javaslat a kauzalitás tekintetében. A szándékos emberölés és a gyilkosság csak akkor tekintetik bevégezettnek, ha a halál a sértés vagy annak valamilyen direkt következménye folytán 30 napon belül bekövetkezett. Nincs hatással a kauzalitásra a konkauza, mert a 116. §. vége elrendeli, hogy "azon körülmény, hogy a sértett azonnal nem halt meg, vagy hogy a sértés már magában mulhatatlanul halálos nem volt, hanem csak a sértettnek különös testi alkotása miatt vált halállossá, vagy a célszerű és jókor érkezett orvosi segély a halált eltávoztathatta volna, semmi tekintetbe sem vétetik." A két ölési deliktumra vonatkozólag kísérlet jön létre, ha a tettes a cselekményt nem végezte be, vagy ha a halál 30 napon túl következett be, az ölési célzattal

elkövetett büntettének kísérlete a bevégzett cselekménnyel azonos büntetés alá esik. Az alkalmatlan kísérlet kérdésében a javaslat a szubjektivisták álláspontját fogadja el, mert bünteti az alkalmatlan kísérletben is kifejezésre jutó bűnös szándékot.

A gyermekölés bűncselekményének több alakját ismeri a javaslat. Ezek: 1./ a törvénytelen ágyból született gyermek megölése a szülés alatt vagy közvetlen a szülés után; 2./ a törvényes ágyból született gyermek megölése a szülés alatt; 3./ házasságon kívüli terhesség esetén személy oly célzatu cselekvése, hogy a szülés alatt minden segítséget nélkülözve a születendő gyermek halálát okozza. Figyelemre méltó a javaslat 135. §-ának azon rendelkezése, hogy a szörnyszülött gyermek megölése a büntetés alól

nem mentesít ugyan, de a kiszabható maximális büntetés csupán 1 évig terjedhető rabság. Az enyhébb büntetési tétel megállapításával a szégyenérzet motivumát értékli a javaslat, azét a szégyenérzetét, amely átjárja a szülőanyát afeletti fájdalmában, hogy a normális embertől testileg eltérő lénynek adott életet.

A javaslat beszámítást kizáró okokként sorolja fel azokat a helyzeteket, melyek esetén az emberi élet ellen elkövetett deliktum tettese nem büntethető. Ide tartoznak a hivatalos parancsot teljesítő hatósági személyek és a beteg érdekeit védő cselekményeket végző orvosok. Aki hivatalos parancs felhívása folytán végez életveszélyeztető cselekményt, annak először a jelenlévőket hangosan figyelmeztetni kell s ezu-

tán is csak az esetben fog mentesülni cselekedetének következményei alól, ha a parancs teljesítése másképp lehetetlen volt. Az orvosi érdekvédő cselekményt végzőnek cselekvését az orvosi szabályok pontos betartásával kell végeznie.

A magzatelhajtásra vonatkozó rendelkezések egyeznek a BTK. rendelkezéseivel.

Fayer László kiemeli, hogy a testi sértésre kiszabandó büntetési tételek súlyosságából látszik meg legjobban, hogy mily magasra helyezték a javaslat szerkesztői a szülők iránti tiszteletet. A 156. §. szerint annak a büntetése aki a ^{sértést} testifatyján, anyján, vagy nagyszülein követte el, a büntetése kétszer annyi, mintha extraneus személyen követte volna el.

"A párviadatok az azokból bekövet-

kezett eredményekhez képest fognak büntettetni"-
így szól a javaslat 175. §.-a. A párviadal tehát
itt is blankett- törvény, ahol a törvény inkor-
parálja a párbaj szabályait. A BTK. privilegizált
büntetésneme, az államfogház a javaslatban isme-
retlen. Irk Albert felfogása szerint ez helyes,
mert a büntetőjog a társadalom értékitéletét a
párbajról megváltoztatni nem képes és ellene a
küzdelmet csak a privilegizált büntetés megszü-
ntetésével és a pénzbüntetés hatá-
zásával veheti fel. A javaslat nagy szigora azon-
ban illuzórássá lesz, ha figyelembe vesszük, hogy
a párviadal büntette csak akkor üldözendő hiva-
talból, ha halál okoztatott vagy ha az egyik fél
a sértés folytán megtebolyodott. Könnyebb sérü-
lés esetén csak magánindítványra indul meg az

eljárású, az, ami lerontja a nagy szigorúságot, mert a viadalra kiálló félnek a lovagiasság szabályai nem engedik meg, hogy feljelentést tegyen, ha esetleg sérülést szenvedett. A BTK.-ban a párviadal hivatalból üldözendő és bár a büntetések enyhébbek a felekre nehezedő társadalmi dilemma miatt, mégis több párbaj cselekmény vonható büntetés alá, mint a javaslat szerint. Idevonatközlőlag Fayer azt mondja, hogy a javaslat készítésének időpontjában Magyarországon a párbajbetegség nem divatozott, mert a párbajbetegség többnyire ott divatozik, ahol a "társadalom öntudatos cél nélkül vergődik." "A negyvenes évek társadalmát - folytatja Fayer tovább - egyetlen egy nagy eszme kötötte le: az önmagát túlélő rendi szervezet átalakítása. Ekörül csoportosult min-

den törekvés, minden munka, minden vita. Át voltak hatva az emberek a tudattól, hogy közvetlenül nagy események előtt áll az ország. S az idő ezen végzetes komolyságában a fegyelmezettség egy neme szállta meg az embereket. A magánsurlódások háttérbe szorultak."

Ezek elmondása után láthatjuk, hogy miért is foglal az egyébként vallás- erkölcsi szempontból emelkedett színvonalon álló törvényjavaslat practice, oly enyhén állást a párbajjal szemben.

A testi sértési deliktumok között helyt foglal a katonaságtól való mentesülés céljából elkövetett öncsonkítás büntette is. A BTK. különös része e cselekményt nem tárgyalja, ez ma az 1921:XLIX. t. c. 30. §.II. bekezdése

alapján mint speciális katonai deliktum büntette-
tik.

A személyes szabadságot sértő cse-
lekmények közül elsősorban a gyermekrablásról szóló
rendelkezések emelendők ki. A gyermekrablás cselek-
ményének törvényes fogalombeli meghatározása egyező
a BTK.-val. Figyelemre méltók a 196-197. §§. azon
szavai, hogy az, aki gyermeket nem bosszúból vagy
vétkes célból rabolt, hanem azért, hogy azt fel-
nevelje, vagy sorsát javítsa, vagy hogy erkölcsi
fertőtől megszabadítsa, egészen enyhén büntetendő.
A javaslat itt kellőképp értékeli a gyermekben való
segítés motivumát és ha bár a cselekmény szociál-
etikai rosszallást érdemlősege konstatálható, eny-
hén büntet a törvény, mert a fejlődő gyermek er-
kölcsei vagy anyagi érdekét figyelembe veszi és

ehhez mértén állapítja meg a büntetési tételt.

A nőrablás büntetténél is lényeges elbérés van a BTK. és a javaslat álláspontja között. A BTK. 321.§. ugyanis csak az erőszakkal vagy fenyegetéssel a nő akarata ellenére történt elrablást minősíti büntettnek, a javaslat pedig büntettnek tekinti - törvényes feleség elrablása esetén - a nő beleegyezésével elkövetett nőrablást is, sőt az asszonyt bűntársnak tekinti.

A javaslat a házasságtörés bűncselekményét részletesebben tárgyalja, mint a BTK. A házasságtörés mindkettőben csak blankett -törvény. Lényeges különbség van azonban abban, hogy míg a BTK.-ban a házasságtörés vétségének megállapításához a házasság jogerősen történt felbontása, vagy jogerős elválasztás mint másodrendű

büntethetőségi feltétel szükséges, a javaslat a ius puniendi e különleges alzatát nem kívánja meg és nincs akadálya a házasságtörés megállapításának akkor sem, ha a házassági köteléket nem bontották fel, kivéve, ha a vétlen fél megbocsátott a vétkesnek.

A szemérem elleni büntettek közt említi a javaslat a vérfertőztetést, a megfertőztetést, a kerítést, és a természetelleni fajtalanságot. Az erőszakos nemi közösülésről a személyes szabadság megsértését tartalmazó bűncselekmények között tárgyal. A tárgyalás alkalmából felmerült oly vélemény, hogy a szemérem ellen elkövetett deliktumokat hivatalból üldözendővé kell tenni. Ez az álláspont nem jutott diadalra, helyes megokolással utasította vissza Szentkirályi, Pest megye kö-

vete, mondván, hogy "...magánpanaszt a törvény oly esetekben tart szükségesnek közkereset indítására, hol a közkeresetből a körülmények fordulata szerint a becsületre nagyobb kár háramlanék, mint azon vétekből, mely elkövetetett."

Régi magyar jogból átvett deliktumok az alakosság és vérárulás fejezetben felsorolt bűncselekmények. A BTK. ezen cselekmények büntetését - sajnos - szinte teljesen mellőzi, csupán a gyermek családi állása ellen elkövetett cselekményekre szab büntetést. Alakossági és vérárulási deliktumok: név vagy hivatali állás hamis használata, nemzetségi állástól és azzal kapcsolatos törvényes jogoktól való megfosztás, rokonoknak örökség ürügye alatt való elzáratása és vagyomnuktól való megfosztása, rokon megtagadás, szülés-

szinlelés vagy gyermekeltagadás, saját vagy idegen gyermek kicserélése. E cselekmények besorolása a büntetőjogilag értékelt cselekmények közé, fokozza az ellenük való küzdelem hatékonyságát, mert a kriminálbüntetéssel fenyegetettség gyakorlatilag sokkal erősebb visszatartó motívum, mint a magánjogi vagy közigazgatási védelem.

Az igazságszolgáltatás elleni bűncselekmények: a hamistanuzás, a hamis eskü, a hamis föladás és az álnok gyanusítás. A felosztásból látható, hogy a javaslat - mint Fayer is megjegyzi - nem a vallás elleni deliktumoknak tekinti a hamis esküt és rokon bűncselekményeit, mint a német büntetőkódex, hanem igazságszolgáltatás ellenieknek. Az erkölcsi elem előnyomulása a vallási helyett - mondja Fayer. A vádlott iránti szánakozásból elkövetett hamis vallomás enyhén büntettetik, ha ez -

által más ártatlan személy nem kevertetik gyanuba. Egészen hiányzik a Btk.-ból a javaslat 249. §.-ában lévő rendelkezés. "Aki valamely polgári vagy büntető perben oly tanunak bizonyosságával él, kőről bizonyosan tudja, hogy a fennforgó esetben hamis bizonyítást tett, büntettetni fog még akkor is, ha ezen hamis tanuságra nézve sem felbujtó nem volt, sem aziránt a hamis tanuval egyet nem értett." Tehát itt a hamis tanun kívül büntetés éri azt is, aki másnak hamis vallomásával akar a büntetés alól kibujni vagy abból magának meg nem engedett hasznot huzni. A BTK. 227. §.-ában inkorporált hamis vád deliktuma a javaslatban két bűncselekmény fogalmát teszi ki: a hamis föladását és az álnok gyanusításét. A hamis föladás bűncselekmény tényálladékanak az oly feljelentést tekintti, melynél a feljelentő még valószínűsíteni

sem tudja, hogy vádja igaz. Az álnok gyanusítás tényálladéka a bünjelek és hamis bizonyítékok koholása. Az álnok gyanusításnál egyhébb a büntetés, ha azt felfedezték, még mielőtt abból bárkinek kára lett volna, sőt büntetlenség is biztosítva van, ha az álnok gyanusító maga fedi fel tettét, természetesen oly időben, mikor abból még senkire kár nem háramlott. A BTK.-ban a hamis vád visszavonásának esetén nincsen biztosítva a büntetlenség.

A rágalmazás és a becsületsértés fejezetének tárgyalása alkalmából Török Gábor követ helyes párhuzamot vont a rágalmazás és a becsületsértés büntetésének súlyossága és a párviadatok terjedése között. Megállapította, hogy ahol a becsületsértők és rágalmazók büntetése enyhe, ott a párbajok nagyon elharapóznak, mert a polgároknak a becsületük megvédésére a törvény nem nyújt kel-

lő garanciát. Ugyancsak ő is és többen is állást foglaltak a visszavonás büntetlensége ellen, kiemelve, hogy visszavonás lehetősége esetén, mivel a visszavonás nem történik ugyanaz és ugyanoly nyilvánosság előtt, mint a sértés, veszélyeztetve van a büntetés hatékonysága, mivel helye van esetleg minden megbánás nélküli visszavonásnak. A javaslat tételes rendelkezéseit szemlélve először is konstatálhatjuk, hogy a rágalmazás és a becsületsértés élesen el vannak egymástól határolva. Hozzájuk kapcsolódik harmadikként a reális iniuria. Az előbbi két cselekmény büntetése csak pénzbüntetés. Ez nem egészen helytálló álláspont, mert a verbáli iniuria is lehet olyan súlyos, hogy vele szemben az alacsony határok közt mozgó pénzbüntetés nem képes visszatartó motivumot teremteni, főleg ha a kriminálstatisztika adataira figyelve

konstatáljuk, hogy a rágalmozók és becsületsértők főleg az intelligencia köréből kerülnek ki, s velük szemben a szabadságvesztésbüntetés viselésének szégyene nagyobb visszatartó hatást képes gyakorolni, mint a pénzbüntetés, melynek lefizetése esetleg semmi nehézséget nem okoz. A becsület védelméről szóló 1914:XLI. t. c. már azt a helyes álláspontot foglalja el, hogy a rágalmozás - mint súlyosabb deliktum - büntetése 6 hónapig terjedhető fogház, a becsületsértésé pedig általában pénzbüntetés, azonban ha a sértés feltűnően durva, szintén fogház. A javaslat nem ismeri a becsületvédelmi törvényben szereplő súlyosbító körülményeket. A javaslat a valóság bizonyítását a rágalmozásnál minden esetben megengedi és a büntetést nem csak akkor zárja ki, ha a valóság bebizonyíttatik, hanem akkor is, ha az állított cselekményre

nézve oly körülményt képes bebizonyítani, melyből állításának valóságát méltán következtethette. /javaslat 267. §./ Ugyane §. szerint: "Aki valamely büntettre vagy erkölcstelenségre nézve gyanuját mondotta ki valaki ellen s azt mint valóságot nem állította, rágalomért csak akkor büntettetik, ha a körülményekből kiviláglik, hogy állított gyanujának éppen semmi helyes oka nem volt, hanem azt egyenesen sértő szándékból koholta." A reális iniuriát imígyen definiálja a javaslat: "Aki másnak személyén szándékosan oly cselekvést követ el, mely annak súlyos testi fájdalmat nem okozott ugyan, de melyet becsületsértőnek tekint a közvélemény..." A definíció nagyon helyes és magába foglalja a reális iniuria leggyakoribb esetét, az arcücsapást. Ha a sértés fájdalmat is okozott, amennyi-

ben súlyosabb beszámítás alá nem esik, nagyobb a büntetés. Súlyosító körülmények még : nyilvános helyen közbotránkozással elkövetett sértés, szülőkön vagy nagyszülőkön elkövetett reális iniuria. A szóbeli becsületsértés nyomban való viszonzása esetén sem a sértő sem a viszonzó nem büntettetnek, szóbeli sértést tettleges sértéssel viszonzozni azonban nem szabad. A becsületvédelmi törvény helyesebben rendelkezik idevágólag, mondván, hogy a nyomban viszonzott rágalmazás vagy becsületsértés esetében a bíróság a bűnösség megállapítása mellett azok mindegyikét, vagy csak egyikét felmentheti a büntetés alól.

Szól a javaslat a fenyték-jog gyakorlásában elkövetett visszaélésekről is. Taxative felsorolja a 283. §., hogy kiket illet meg a

fenyíték-jog. Bünteti azt, aki 1./ a fenyítékjog gyakorlását oly személyre terjeszti ki, aki fenytő hatalma alatt nem áll, 2./ aki oly esetben, mikor a törvény a fenytés nemét is meghatározza, az előirt fenytésnemnél súlyosabbat alkalmaz, 3./ aki a törvény által előirt fenytési mértéket túllépi, 4./ aki szeméremsértő vagy egészségre káros fenytési módot alkalmaz.

A vagyon elleni bűncselekményeknél a lopás és a sikkasztás nincs egymástól oly élesen elválasztva, mint az az újabb kódexekben szokásos. A sikkasztás fogalmilag nem annyira tág, mint a BTK. 355. §.-ban, mert nem terjed ki minden birtokban vagy birtoklatban lévő idegen ingódologra, hanem csak a más által megőrzésre adott dolgokra. A sikkasztásnál minősítő körülmény a tűz-, árvíz-, vagy más veszély alkalmából őrizetre bízott

vagyontárgy elsikkasztása. A talált dolog vissza nem adásának deliktumánál különböztet a javaslat aszerint, hogy a találó tudta-e vagy nem, hogy kié a talált tárgy. Amennyiben tudta, büntetése súlyosabb. A BTK. ezt a causa divisionis mellőzi, pedig feltétlenül nagyobb a bűnössége annak, aki tudja, hogy kiét találja és nem adja vissza, mint azé, aki nem tud az elvesztő kilétéről. Az előbbi cselekmény szociál-etikai szempontból közel jár a lopáshoz és így a súlyosabb büntetés megokolt és helyes.

A pénzhamisítást a vagyon elleni bűncselekmények között tárgyalja a javaslat. A mai kollektív felfogás szerint inkább társadalom elleni bűncselekmény a pénzhamisítás, mivel az egész társadalom együttes érdeke fűződik a pénz-

forgalom tisztaságához s ténybelileg bár magán egyén, illetőleg magánvagyon szenvedett sérelmet, jogilag a sértett a köz. A javaslat azon felfogására, hogy a pénzhamisítást vagyon elleni deliktumnak minősíti, mi sem jellemzőbb, mint az, hogy hamis pénz kiadásának esetében az eljárás csak magánindítványra indul meg és kizárja a szabadságvesztésbüntetés megállapítását, ha a tettes a károsítottal ki tud egyezni. Igen érdekes rendelkezést tartalmaz a javaslat 365. §.-a. "Aki pedig hamis pénz készítésére szolgáló bélyegeket, formákat, vagy egyéb eszközöket másnak számára készítette, ha tudta vagy leglább is valószínűleg előre láthatta, hogy azok pénzhamisításra fognak fordítottatni, mint bűnsegéd léssen büntetendő". Jellegzetes praeterintentionális deliktum ez, a szándékon túlmenő felelőség eklatáns példája.

A vagyon elleni delkitumok közé sorolja még a javaslat a rablást, a hamisítást, a ~~zsar~~rolást és a csalást, az ezekre vonatkozó szabályozás nagyjából egészen megegyezik a BTK. rendelkezéseivel.

A közveszélyi bűncselekményeket a javaslat 39., 40., 41. fejezete tárgyalja. A gyújtogatás törvényes fogalma nem kívánja meg feltétlenül a BTK. azon törvényes fogalmi elemét, hogy a gyújtogatás egyszerű esetében a felgyújtott házban senki sem tartózkodjék. ugyanesak meghatározza a javaslat azt is, hogy mikor tekintendő a gyújtogatás bevégezettnek, mondván, hogy akkor, amikor a felgyújtott tárgy a gyújtószertől valóssággal felgyulladt. Ez a rendelkezés megfelel a BTK. 422. §.-a alapján folytatott Kuriai gyakor-

latnak, mert a törvényes fogalom korábban zárja le ez esetben azt a kört, amelyen belül a bűncselekményt megállapítja, mint az élet, hisz valóságban a gyújtogatást akkor tekintjük befejezettnek, ha a ház leégett, vagy legalább is nagyobb kár okoztatott. /Angyal: A magyar büntetőjog tankönyve. / A vizáradás okozása tágabban van definiálva, mint a BTK.-ban. A BTK. három mozzanata: az átmetszés, a vizbocsátás és a károkozás. momentuma nincs kiemelve, elegendő a töltés vagy gát szándékos megrongálása is, ha a tettes tudta, vagy tudhatta, hogy árvíz fog okozni. Nem ismeri a javaslat a BTK. 43o. §.-ban lévő azon enyhítést, mely szerint annak, aki a vizáradást saját vagyonának megmentése céljából követte el, a büntetése enyhébb. Szigorú büntetéssel súlytja a ragályos betegség terjesztőit az esetben, ha a

terjesztés tudva és azon célzatal történik, hogy valaki súlyosan megbetegedjék, vagy a ragály következtében meghaljon. A büntetés halál esetén életfogytiglani, betegség esetén 10 évig tartó rabság. A BTK. ilyen fajta rendelkezést nem tartalmaz és ily büntett előfordulása esetén csak per analogiam a súlyos testi sértés vagy a gyilkosság büntette miatt lehetne büntetni. A javaslat nagy szigorát, szemben a BTK. enyhébb állásfoglalásával, a közegészség elleni bűncselekmények elkövetőjével szemben talán onnan magyarázhatjuk, hogy a mai időkben jól szervezett egészségügyi közigazgatási apparátus működik a járványok tovaterjedésének megakadályozására s ennek eszköze elsősorban a prevenció, s a büntetés tén is a könnyebben mozgó közigazgatási kihágási

büntetés, míg régebben az egészségügyi közigazgatás kezdetlegessége miatt a járvány tovaterjedésének megakadályozása csak súlyos büntetőjogi szankciók fenyegetésével volt lehetséges. A felségsértés a javaslat szerint két féle lehet: felségsértés az uralkodó ellen és felségsértés az állam függetlensége és alkotmánya ellen. A hűtlenség büntetésének esetei: a kémkedés és a toborzás idegen állam javára. Részletesen tárgyalja a javaslat a közhivatalnoki deliktumokat is. A hatóság ellen elkövetett bűncselekmények között megemlíti a széksértést is. Ez a mai álláspont szerint az illető autonom szervezet belügye, melyet saját fegyelmi hatalmával torol meg és nem tartozik büntetőbírói utra.

Áttekintve tehát a javaslat rendszerét, végső konkluzióként levonhatjuk, hogy a

legjellemzőbb sajátosságok, illetőleg a fő eltérések a BTK. rendszerétől a következő: 1./ bichotomikus felosztás, 2./ nincs büntetési minimum, 3./ a halálbüntetés eltörlése, 4./ a kegyelmezési jognak csak az adgráciációra való korlátozása.

Az egyéb különbségeket kívül tehát a most felsoroltak a legjelentékenyebbek. Ezek tehát a legjelentékenyebb különbségek a két kódex között. A javaslat, -mint már említettem - nem vált törvénnyé. Örök kára ez a magyar büntetőjogi fejlődésnek, mert ha ez a tiszta magyar szellemi munka törvénnyé vált volna, az ennek kapcsán kifejlődő bírói gyakorlat az egész magyar büntetőjogi gondolkodást átformálta volna saját képére és hasonlóságára, és akkor talán a mai büntetőkódexünk is magyarabb szellemű lenne, mint amilyen.

F o r r á s m u n k á k.

Fayer László : Az 1843-iki büntetőjogi javaslatok anyaggyűjteménye.

Angyal Pál dr.: A magyar büntetőjog tankönyve.

Angyal Pál dr.: - Degré-Zehery: Anyagi és alaki büntetőjog.

Edvi Illés Károly : A magyar BTK. magyarázata.

Irk Albert: Magyar anyagi büntetőjog.

DEBRECENI EGYETEMI KÖNYVTÁR
15462/1853 gyarapodási naplószám.